

Kā velniņi par cilvēkbērniem tapa

1. Lasi R. Blaumaņa literārās pasakas “Velniņi” fragmentu!
2. Mēģini pastāstīt kādu no velniņu nedarbiem!
3. Noskaidro izcelto vārdu nozīmi!
4. Lūdz palīdzību skolotājam vai atbildes meklē tiešsaistē, piemēram, <http://www.tezaurs.lv/>!
5. Noskaties multfilmu “Velniņi” (pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=a7pkx7cppek&ab_channel=matiihowmmatiihowm)!

R. Blaumaņa “**Velniņi**” ir aizraujoša pasaka par diviem maziem velniņiem, kas izbēg no elles un nokļūst uz zemes.

Ai, cik te viss bija pavisam savādāki un daudz, daudz jaukāki nekā ellē! Tur debesu vietā bija melna velve, un liela, dzeltaina, mūžīgi gara čūska stāpījās pie tās un vēma uguni, kuras spīdums elli šausmīgi apgaismoja. Še debesīm bija tik mīlīga krāsa, ka velniņiem no tām nemaz negribējās novērst acu, un čūskas vietā bija tāds spožums, ka tajā nemaz nevarēja skatīties. Un zilgansarkano liesmu vietā, pa kurām tie bija paraduši staigāt, bija zaļa, mīksta zāle.

Mazie palaidņi nolēma izjokot kādu kārtīgu zemnieku un viņa sievu, bet divi zagļi visus velniņu plānus apgāza kājām gaisā.

Velniņi nojauca tiltiņu un tā vietā grāvī sakratīja rijas krāsnī atrasto sviestu, bet tukšajos sviesta spaiņos pielēja **darvu** un nolika rijas krāsnī. Pēc tam izveda no kūts vērši un apguldīja saimnieka vietā, bet saimnieku aiznesa uz kūti un nolika salmos vērša vietā.

*Bet sētas vidū tikuši, viņi ieraudzīja divus vīrus sev pretim pa vārtiem nākam. Velniņi iemuka tuvējos ogu krūmos un lūkojās no šīs paslēptnes, ko vīri darīs. Bet šie bija divi burlakas, kas bija nodomājuši saimnieku **nokaut** un aplaupīt.*

Laupītāji gribēja saimnieku nogalināt, bet viņus līdz nāvei pārbiedēja gultā gulošais vērsis. Tad viņi gribēja nolaupīt kūtī vērsi, bet, izdzirdot cilvēka balsi no vērsa migas nākam, laupītāji aizskrēja uz rijas krāsni un gribēja tur paslēpties. Tur viņi atdūrās pret sviesta spaiņiem, kuros velniņi bija salējuši darvu. Bēgdami no saimnieka, laupītāji iestīga grāvī saliktajā sviestā un pazaudēja svārkus ar naudu kabatās.

Dienā saimnieks smiedamies stājās pie sabojātā sviesta nokopšanas, un saimniece dziedādama mazgāja un berza sadarvotos spaiņus. Bet velniņiem, kuriem naktī par burlaku ķezām bija bijis lielu lielais prieks, tagad par saimnieku līksmību bija lielu lielās errastības. Dievbijīgajam saimniekam tie bija gribējuši kaitēt, un nu tas caur viņiem bija ticis izglābts no nāves un dabūjis daudz naudas. Tā tas nedrīkstēja palikt.

Tad velniņi nobūra saimnieka zirgu un aku, tā gribēdami saimniekam ieriebt. Bet nelabu galu dabūja abi laupītāji – viens nokrita no zirga un nolauza kaklu, otrs – noslīka akā.

Velniņi pārvērtās par jēriem, lai ievilinātu saimnieka ganāmpulku purvā. Bet garām brauca princese, ieraudzīja melnos jēriņus un nopirka tos no saimnieka.

Nokļuvuse pilī, viņa jērus lika mazgāt smaržīgos ūdeņos un pataisīja divus mazus kakleniekus ar pavadām no sarkana zīda. Aiz tām princese savus jērus ik dienas vadāja, deva tiem medu ar maizi ēst un saldu pienu dzert, palaida tos arī kādreiz vaļā savā dārzā, kuram visapkārt bij augsts mūris. Bet šāda dzīve velniņiem nebūt nebij pa prātam.

Tā kā velniņi ellē bija bijuši slinki pie mācīšanās, tad par kaut ko pārvērsties prata, bet, kā atkal tapt par velniem, tas viņiem vēl nebija zināms. Tā nu viņiem negribot bija jāpaliek par jēriem. Princesē ieskatījās kāds burvis, kuru velniņi atminējās no elles laikiem. Burvis apsolīja velniņus pārvērst atpakaļ par velniem, ja viņi no princeses krēsla izvilks naglu, kas rāda, kāds precinieks stāv princeses priekšā.

Kad nakts bija pienākuse, abi jēri pārvērtās par velniņiem un nezināja aiz prieka, ko darīt. Viņi lēkāja pa kūtiņu kā traki, svieda pakaišus gaisā, apvēla silīti un izlēca pēdīgi pa logu dārzā.

Protams, burvis nedabūja princesi par sievu, viņš dusmīgs aizskrēja uz elli, lai nosūdzētu velniņus Velnam. Velns devās gūstīt savus bērnus. Velniņi baidījās no soda un ielēca upītē atdzesēties.

[..] ar bailīgām domām kaudamies, brālīgi saķērušies, velniņi no ūdeņa ļāvās nesties tālāk un tālāk.

No upītes velniņus izvilka veca sieva un priekšautā aiznesa savai lielmātei.

Noguruši no sāpēm un brēkšanas, velniņi pēdīgi apklusā un iemiga.

Vecene pataisīja ūdeni, iemezdama tajā dažādas zālītes [..], pārvilkdama pār to dažādas noslēpumainas zīmes. Tad tā velniņus iebāza ūdenī. Tētīt žēlīgais, kā viņi tajā sāka brēkt! Jo ūdens no zālītēm un vecenes noslēpumainām zīmēm bija tapis savādi stiprs un dedzināja viņus tāpat kā elles uguns pazudinātu dvēseli. Viņi pilnīgi apjuka un tapa tik nespēcīgi kā jaunpiedzimuši bērni.

Velns mēģināja atgūt savus bērnus, bet vecās sievas ievilktais daudzās zīmes pret lietuvēniem, ļauniem gariem un velniem kā asi naži viņam dūrās pirkstos, un rakstītie eņģeļi dedzināja kā liesmas.

“Labi. Paliekat pie cilvēkiem! Bet tad baudiet par sodu arī līdzīvi viņu likteni un topiet tādi paši kā viņi! Es jūs izdzēsīšu iz mūsu grāmatas!”

Šos vārdus izgrūdis, velns devās atpakaļ uz elli, kur tas ar tintes gumiju un kabatas naža palīdzību mazo velniņu vārdus izdzēsa no savas grāmatas. Tajā pašā acumirkli tie pārvērtās par cilvēkiem, zaudējami visas velnišķās īpašības un visas atmiņas par elli.

(R. Blaumanis. “Velniņi”)